

Txina munduko soroak erosten ari da janari ekoizle handiena izateko

Pello Zubiria Kamino

@pellozubiria

Txinako korporazio publiko eta pribatuek gaur egun mundu osoko hamar milioi hektarea lur lantzen dituzte. Indonesiatik Ukraina edo Frantzia barrena Boliviara, Txinak 2010etik 2016ra arte bostez biderkatu ditu atzerriko soro eta oihanetako inbertsioak. Pekingo gobernuaren ildo estrategiko nagusietako dira, bai munduko herrialde handieneko biztanlegoaren elikadura bermatzeko eta bai planetako janari ekoizle nagusi bihurtzeko datozen urteetan.

Nekazaritza edota elikadura burujabetza interesatzen bazaizu, edo besterik gabe ulertu nahian bazabiltz zergatik desagertu diren gure plateretatik duela 40 urte ia eguneroko otordua ziren babarrunak horien orde eguneroko ogia bihurtuta orduan ezagutzen ez genituen pizzak... ondo egingo duzu tarteka bisitatuz *Farmlandgrab* webgunea. "*Farmlandgrab* [Baserri lurren lapurretak]: Munduko baserri lurak harrapatzeko eromenaz eta honi aurre egiteko herriek daramatzaten borroke".

Planeta osoan kapital handiak burutzen ari diren lur lapurretaz prentsan plazaratutako albiste funtsezkoak biltzen ditu *Farmlandgrab*-ek, gaiotan erreferentzia den GRAIN elkarteak sustaturik. Berrikitan argitaratu du maiatzeko lehen astean Txinako Nekazaritza Ministerioak antolatutako bilkura garrantzitsu baten laburpena: "Txina zehazten ari da laborantzarako '*Go global*' ['Mundializatu zaitez'] programa".

Jardunaldian Nekazaritza Ministerioan nazioarteko elkarlanaz okupatzen diren goi funtzionarioek aztertu zituzten Txinan bertan bezala munduan alor honetan sortu diren aldaketa eta aukera berriak. Atzerrian inbertitu nahi duten konpainiei laguntzeko agindu zehatzak jaso zituzten Pekingo lider nagusien-gandik.

Pekingo administrazioko eta alderdiko goi karguek nekazaritzako inbertsioak lagundu behar dituzte alor estrategikotzat hartuta: nekazaritza

industriako negozioentzako politika landuz, nazioarteko negozio eta inbertsioetan aktiboki parte hartuz, abiadura emanez nazioarte mailako labore enpresa eta negozio taldeen sorrerari eta enpresei lagunduz tamainaz handitu eta munduan zabaltzen. Bileran Hang Xang-fu ministroak funtzionarioei oroitarazi zien Xi Jinping lehendakariak berebiziko garrantzia ematen diola gaiari.

Txina mundu mailako nekazaritzan eta elikadura ekoizpenean potentzia nagusi bilakatzeko estrategiaren barruan dago *Bi guneak* ekimena. Alde batetik, *Erakusketa guneak* antolatu dituzte mundu osoan, Tajikistanen, Mozambiken, Ugandan, Fijin, Laosen, Kanbodian... Hauetan Txinako konpainiek lekuko gobernu edo konpainiekin lan eremu bereziak antolatzen dituzte, merkataritza librezkoak. Bestetik, *Esperimentazio guneak* zabaltzen dituzte Txinan bertan, oso izaera ezberdineko konpainiak elkarlanean jarri eta atzerriko proiektuetan elkarrekin murgiltzeko helburuz: granja estatalak, industria kimiko publikoak, pentsu, hazi, makineria edo arrantzakoak.

Ahaleginak badu motiborik. Txinak munduko biztanleen %20 edukita, horiek asetzeko ez dauka munduko nekazaritza lurren %8 baizik. Hori gutxi balitz, kutsadurak hondatu dizkie so-roen laurdena. Aditu askok ohartarazi du, bestalde, mende luzez emankorrak izan diren alorren oparotasuna murriztu egin dela txinatarrek laborantza

industrial orokortzen hasi zirenetik. Horrela, derrigor atera behar mundura elikagai bila.

Txinak nekazaritza alorrean atzerrian inbertitzen duena boskoiztu egin da 2010etik 2016era artean, 3.300 milioi dolar gaituz. Klase guztietako mozkinen produkzio, transformazio eta salmentan sartu dira: oliotarako palmondoak eta kautxu-arbolak Asia Ekialdean, soja eta koltza ekoizteko etxaldeak Errusian, esne eta haragitarako behitegiak Zeelanda Berrian eta Australian, alpapatzen berezitutako lurak AEBetan eta Bulgarian...

Lurra, laboreak, okela, haziak, kimikoak...

Txinak atzerriko inbertsioak planifikatzeko, edozein arlotakoak direla ere, bi eremu estrategiko dauzka ezarriak. Batetik *Zetaren Bidea Gerriko Ekonomikoa*-k biltzen ditu Asia Iparraldeko eta Europako herrialdeak, hasi Siberiatik eta Alemaniaraino. Bestetik, *Zetaren Itsas Bidearen* baitan daude Indonesiatik hasita Egiptorainokoak, Asiako Hegoaldekoak nagusiki.

Biak lotuta, Txinaren harreman komertzialetan lehentasuna osatzen duten *Gerrikoa eta Bidea Ekimena*-ren baitan zentratzen dituzte txinatarrek nekazaritzako inbertsio nagusienak: Asian erdia, Europan %15, Ozeanian %14, Afrikan %12, Latino Amerikan %6 eta Ipar Amerikan %2. Pekingo gobernuak berak emandako kopuruok erakusten dute Afrikak nekazaritza

'Quartz' aldizkarian Lily Kuok plazaratutako argazkian, agronomo txinatar bat Ruandako Huye eskualdean abian daukaten Nekazaritza Teknologiaren Erakusketa Gunean, mutiko ruandar batzuekin. 22 hektareatan ugandarrei erakusten diete arroz, onddo, masusta eta bestelako uzten martxa. Horrelako 23 gune dauzka Txinak Afrikan, lekuko nekazaritza aurreratzen laguntzearekin batera agro-industria txinatarrari bertako ateak irekitzeko.

mailan txinatarrentzako daukan garrantzia puztu egin dutela hedabide zenbaitek.

2004 eta 2012 artean txinatarren atzerriko inbertsioak batik bat laborantzako ekoizpenak eskuratzeko helburuz egin ziren: palma-olioa, azukrea, manioka, zura, arrainak eta bestelako lehen-gaiak. Aldiz, geroztik Txinako enpresak hasi dira Europar, Ipar Amerikan eta Ozeanian indarra daukaten korporazio agro-elikadurazkoak erosten.

2017an ChemChinak osatu zuen Txinak atzerrian egindako erosketa handiena, 43.000 milioi dolarretan bereganatuz munduko hazi eta fitosanitarioetan txapelduna den Syngenta suitzarra. Beste erosketa nabarmena 2014an burutu zuen txerri okeletan berezitutako WH Group txinatarrak AEBetako Smithfield Foods bereganatuta.

Konpainia berak 2017an txerri eta oilasko haragiaren transformazioan ari diren konpainiak irentsi ditu Polonian eta Errumanian, muturra Europar erosago sartu nahian.

Baina lurraren jabetzak badu beti erakargarritasun berezi bat eta Txinak elikagaien mundu mailako salerosketan lortu nahi duen nagusitasunaren adierazgarritzat ikusi dira planetan zehar ugaritu dituen lur erosketak... *betiko* baserriar askok lapurretatzat bizi dituztenak, bai haiek lur horietatik bortxaz kanporatu dituztelako, bai atzerriko korporazioek lekuko eliteekin herri jabe-goko lurak pribatizatu dizkietelako.

Afrikan hasi ziren – Tanzania, Senegal, Sierra Leona, Zambia... – hemen hazten den arroza, artoa, manioka edo sesamoa eramateko. Geroztik, bost kontinentetako edozein bazterretara zabal-

du dira. Lehen aipatu den WH Groupek AEBetan bertan 40.000 hektarea erosi zituen. Bolivia, Kuba, Jamaika, Venezuelak, Argentina...

Europar nagusiki Ekialdean inbertitzen dute txinatarrek, Errusian, Ukrainan, Bulgarian eta beste. Baina baita Mendebaldean ere. Berrikitan zalaparta pixka bat izan da Frantziar Hu Keqin milioi-dun txinatarrak egin delako garia hazten duten 3.000 hektarea sororen jabe, bere hitzetan "ogi frantsesari Txinako merkatuak zabaltzeko". Eta jendeak oroitu dira dagoeneko 150 ardo famatu, gehienak Bordelekoak, txinatarren eskuetan daudela.

Nekazaritzaren industrializatzea bizkortuz doaz, lurren jabetzak kontzentratuz eta munduko potentzia ekonomikoak –ez txinatarrak bakarrik– biharko elikadura kontrolatzeko lehian ari dira. ■

50 urtez elkarrekin

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

